

KONINKRIJK BELGIE

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, derde kamer, op 12 juni 1997 door de Minister van Onderwijs, Cultuur, Wetenschappelijk Onderzoek, Monumenten en Landschappen van de Duitstalige Gemeenschap verzocht hem van advies te dienen over een voorontwerp van decreet "über die Einführung der Neuregelung der deutschen Rechtschreibung", heeft op 23 september 1997 het volgende advies gegeven :

STREKKING VAN HET ONTWERP

Het voor advies voorgelegde voorontwerp van decreet beoogt een nieuwe regeling voor de spelling van de Duitse taal in te voeren. Die regeling is te vinden in het reglement "Deutsche Rechtschreibung, Regeln und Wörterverzeichnis", gevoegd als bijlage bij de gemeenschappelijke intentieverklaring betreffende de nieuwe regeling van de Duitse spelling, ondertekend te Wenen op 1 juli 1996 door vertegenwoordigers van verscheidene landen.

Volgens artikel 1 van het ontwerp is de bedoelde regeling van toepassing met ingang van 1 augustus 1998. Tot 31 juli 2005 mogen de vóór de inwerkingtreding van het ontworpen decreet bestaande regels verder toegepast worden.

Artikel 2 somt de instellingen op die de nieuwe spellingregels moeten toepassen. Het gaat om de overheidsinstellingen, alsmede om de instellingen en verenigingen die subsidies van de Duitstalige Gemeenschap ontvangen.

Artikel 3 bepaalt dat het ontworpen decreet op 1 augustus 1998 in werking treedt.

BEVOEGDHEID VAN DE DUITSTALIGE GEMEENSCHAP

Volgens artikel 130, § 1, 1°, van de Grondwet is de Duitstalige Gemeenschap bevoegd voor de culturele aangelegenheden. Volgens artikel 4, § 1, van de wet van 31 december 1983 tot hervorming der instellingen voor de

.../...

Duitstalige Gemeenschap zijn de bedoelde aangelegenheden die welke worden vermeld in artikel 4 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen.

Artikel 4, 1°, van de bijzondere wet rekent tot de culturele aangelegenheden o.m. "de bescherming en de luister van de taal". Daaronder dient o.m. begrepen te worden "de taalwetenschap, de spelling, de terminologie, ..." (1).

De in het ontwerp geregelde aangelegenheid behoort derhalve tot de bevoegdheid van de Duitstalige Gemeenschap.

ONDERZOEK VAN DE TEKST

Artikel 1

1. Het ontwerp hanteert de techniek van verwijzing naar spellingregels opgenomen in een bijlage bij het ontworpen decreet. Die bijlage bestaat uit een gemeenschappelijke intentieverklaring, aangenomen door een aantal ministers en andere vertegenwoordigers van landen waarvan het Duits de landstaal is of waarin ten minste een deel van de bevolking Duitstalig is.

(1) Memorie van toelichting bij het ontwerp dat geleid heeft tot de wet van 21 juli 1971 betreffende de bevoegdheid en de werking van de cultuurraden voor de Nederlandse cultuurgemeenschap en voor de Franse cultuurgemeenschap, Parl. St., Senaat, 1970-71, nr. 400, p. 4.

De bedoelde verklaring heeft op zichzelf geen juridische waarde. Dit belet echter niet dat de decreetgever aan de erin vervatte spellingregels een decretale waarde kan geven (1).

Vanuit legistiek oogpunt kunnen derhalve geen bezwaren tegen de gehanteerde techniek worden opgeworpen.

2. Volgens artikel 1 zijn de bedoelde spellingregels van toepassing met ingang van 1 augustus 1998.

Het zou logischer zijn om eerst te bepalen dat die spellingregels de officiële regels inzake de spelling van de Duitse taal vormen, en pas daarna de datum te bepalen met ingang waarvan zij toegepast moeten worden. Zoals de tekst van artikel 1 is geredigeerd, blijkt daaruit slechts impliciet dat de regels van de gemeenschappelijke intentieverklaring voor de Duitstalige Gemeenschap een officieel karakter verkrijgen.

Overigens rijst de vraag of het wel strookt met de bedoeling van de stellers van het ontwerp om het officieel karakter pas met ingang van 1 augustus 1998 te verlenen. Daaruit vloeit immers voort dat de nieuwe spellingregels

(1) De decretale waarde zal bestaan vanaf de inwerking-treding van het ontworpen decreet, ongeacht of die spellingregels in andere landen al dan niet eveneens een wettelijke status verkregen hebben.

vóór die datum niet gebruikt mogen worden door de in artikel 2 bedoelde instellingen en diensten (1).

3. De overgangsbepaling bedoeld in de laatste zinsnede van artikel 1 zou beter het voorwerp van een afzonderlijk artikel uitmaken.

Artikel 2

1. Volgens het eerste lid zijn de erin genoemde instellingen verplicht de nieuwe spellingregels toe te passen i.v.m. de "Handlungen, Dokumente und Schriftstücke".

Die laatste woorden houden een beperking in, die allicht niet bedoeld is. Het lijkt beter om eenvoudig te bepalen dat de bedoelde instellingen de nieuwe spellingregels toepassen, zonder verdere precisering.

Mutatis mutandis geldt die opmerking ook voor het tweede lid.

2. De territoriale reikwijdte van de verplichting om de nieuwe spellingregels toe te passen wordt in het ontwerp

(1) De gemeenschappelijke intentieverklaring bepaalt dat de nieuwe regels "am 1. August 1998 wirksam werden (sollen)". Die bepaling lijkt alleen een uiterste datum in te houden voor het officieel invoeren van de nieuwe regeling.

niet bepaald. Uit de memorie van toelichting blijkt evenwel dat de stellers van het ontwerp ervan uitgaan dat de ontworpen regeling niet beperkt is tot de grenzen van het Duitse taalgebied, en dat zij dus ook buiten het Duitse taalgebied uitwerking zal hebben.

Die opvatting behoeft enige nuancering.

Uit de aard van de zaak volgt dat een bepaalde gemeenschap slechts bevoegd is, wat de spellingregels betreft, ten aanzien van de taal welke kenmerkend is voor die gemeenschap en, omgekeerd, dat de spelling van een bepaalde taal enkel geregeld kan worden door de gemeenschap waarvoor de betrokken taal kenmerkend is. De spelling van het Duits kan dus door de Duitstalige Gemeenschap, en alleen door de Duitstalige Gemeenschap, geregeld worden.

De Duitstalige Gemeenschap moet daarbij de territoriale bevoegdheidsbeperking in acht nemen die de Grondwet i.v.m. de decreten van de Raad van de Duitstalige Gemeenschap bepaalt : die decreten hebben slechts kracht van wet in het Duitse taalgebied (artikel 130, § 2).

Dit belet natuurlijk niet dat het vaststellen van regels voor de spelling van de Duitse taal ook gevolgen kan hebben buiten het gebied waarvoor de Duitstalige Gemeenschap op het stuk van de culturele aangelegenheden de zorg heeft (1). Ondanks het ontbreken van enige dwang in de

(1) Vgl. Arbitragehof, 3 oktober 1996, nr. 54/96, overw. B.7.2; dit arrest wordt geciteerd in de memorie van toelichting.

andere taalgebieden dan het Duitse, hebben de desbetreffende regels immers een normatief karakter, of beogen zij m.a.w. het gedrag van de rechtssubjecten te regelen : de doeltreffendheid van de regels wordt in die andere taalgebieden niet bereikt door het bindend karakter ervan, maar door het nut dat de burgers hebben bij een door allen gevolgde schrijfwijze (1). Buiten het Duitse taalgebied hebben die regels dus geen "kracht van wet", maar bieden zij toch aan degenen die zich van het Duits bedienen een officieel richtsnoer aan (2).

Artikel 2 van het ontwerp moet gelezen worden in het licht van de hiervóór in herinnering gebrachte beginzelen. De verplichting die bij die bepaling wordt opgelegd, geldt slechts voor de instellingen die gelocaliseerd zijn in het Duitse taalgebied. In zoverre het vaststellen van de officiële spellingregels ook gevolgen heeft buiten dat taalgebied, kan zulks niet voortvloeien uit artikel 2, maar enkel uit de bijzondere aard van spellingregels. Wie zich, in een ander taalgebied, niet houdt aan de nieuwe spelling-

(1) Zie P. Orianne, Introduction au système juridique, Brussel - Louvain-la-Neuve, 1982, 43 en 263-264.

(2) R.v.St., afd. wetg., advies L. 25.328/8 van 12 juli 1996 over een ontwerp van besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering waarbij bepaalde regels van de officiële spelling en van de spraakkunst van de Nederlandse taal toepasselijk worden verklaard op de diensten en de instellingen van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

regels, begaat immers geen inbreuk op een juridisch afdwingbare norm, maar schrijft gewoon fout (1).

Artikel 3

Gelet op het feit dat in artikel 1 al bepaald wordt dat de nieuwe spellingregels "van toepassing zijn vanaf 1 augustus 1998", is het niet nodig om in het ontwerp nog te bepalen dat het ontworpen decreet op die datum in werking treedt. Het decreet kan dan integendeel zonder bezwaar onmiddellijk in werking treden, zodat artikel 3 geschrapt kan worden.

Deze opmerking geldt a fortiori indien artikel 1 zo herwerkt zou worden dat daaruit zou blijken dat de datum van 31 juli 2005 de datum is vanaf wanneer de nieuwe spellingregels in elk geval verplicht gebruikt moeten worden, zonder dat zulks zou beletten dat de nieuwe regels voordien al - zelfs vóór 1 augustus 1998 - gebruikt mogen worden, naast de bestaande regels (zie opmerking 2, in fine, bij artikel 1).

(1) Advies L. 25.328/8, hiervóór vermeld.

De kamer was samengesteld uit

de Heren	W. DEROOVER,	kamervoorzitter,
	P. LEMMENS,	staatsraden,
	L. HELLIN,	
	A. ALEN,	assessoren van de
	H. COUSY,	afdeling wetgeving,
Mevrouw	F. LIEVENS,	griffier.

Het verslag werd uitgebracht door de H. G. VAN HAEGENDOREN, auditeur. De nota van het Coördinatiebureau werd opgesteld en toegelicht door de H. C. ADAMS, adjunct-referendaris.

DE GRIFFIER,

DE VOORZITTER,

F. LIEVENS

W. DEROOVER